

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Bartošovice, okres Nový Jičín

742 54 Bartošovice 147

Identifikátor školy: 600 138 402

Zřizovatel: Obec Bartošovice, 742 54 Bartošovice 135

Školský úřad Nový Jičín, Štefánikova 9, 741 01 Nový Jičín

Termín konání inspekce: 21. – 24. listopad 2000

Čj.	144 311/00-11128
Signatura	on4cu116

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola v Bartošovicích je zálohovou organizací a ve školním roce 2000/2001 poskytuje úplné základní vzdělání 179 žákům, 30 dojíždí z okolních obcí, převážně ze Studénky-Nové Horky. Vyučování je organizováno ve dvanácti třídách s průměrným počtem 15 žáků. V budově školy není dostatek vhodných prostorů, proto její součástí – jídelna, družina a školní klub – jsou umístěny na odloučeném pracovišti 742 54 Bartošovice 1. Při škole je zřízen Školní sportovní klub, který má k dispozici její tělovýchovná zařízení a vybavení (tělocvičnu, hřiště travnaté, antukové, asfaltové a běžeckou dráhu). Rekreačně-sportovní areál s učebnami v přírodě využívají žáci o přestávkách i v rámci odpolední činnosti školní družiny, všechny školní prostory (vnější i vnitřní) jsou v době mimo vyučování zpřístupněny i veřejnosti. Škola obhájila své zařazení v národní síti „Škol podporujících zdraví“ projektu Zdravá škola, který již osm let úspěšně realizuje.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Byly navštíveny hodiny českého jazyka 1. - 9. tříd tak, aby hospitace proběhly u všech vyučujících. Úroveň zhlédnutých hodin byla vyrovnaná, vyučovací jednotky se vyznačovaly vysokou mírou tvořivosti a ve většině byly hodnoceny jako vynikající.

Týdenní hodinové dotace českého jazyka byly, mimo 9. třídy, stanoveny v minimálních hodnotách a korespondovaly v předloženém rozvrhu s učebními plány vzdělávacího programu Základní škola. Všechny základní ukazatele v oblasti plánování a přípravy výuky českého jazyka byly splněny. V souladu s učebními osnovami byly vypracovány přehledné a funkční tematické plány, jim také odpovídalo probrané a probírané učivo zapsané v třídních knihách. Pro 17 žáků byly vytvořeny individuální učební plány, reedukace žáků s dysfunkcemi probíhá mimo vyučování, ve vysoké míře byla zaznamenána i individuální práce s těmito dětmi přímo v hodinách. Škola nenabízí v oboru český jazyk volitelný ani nepovinný předmět, ve škole pracuje novinářský kroužek, který vydává třetím rokem časopis KUC-KUC. Kontinuita výuky předmětu v jednotlivých ročnících je zajištěna.

Výukou českého jazyka ve sledovaných hodinách byli pověřeni učitelé s úplnou odbornou a pedagogickou způsobilostí. V práci vyučujících lze vysledovat tradiční a osvědčené přístupy k výuce, ale také práci s projekty, integrované tematické plánování hodin a další nové metody a formy vyučování. Škola má propracovaný, účinný a funkční systém práce metodických orgánů, velká pozornost je věnována jejich spolupráci, vzájemné informovanosti a metodické pomoci méně zkušeným učitelům.

Výuka předmětu český jazyk probíhá v kmenových třídách, učebny jsou pedagogicky podnětné, dobře vybavené názorným výukovým materiálem. V hodinách žáci užívají schválené učebnice, nejčastěji z nakladatelství Fortuna a SPN. Výuka předmětu je zajištěna standardními pomůckami lexikálního a odborného charakteru, učitelé plánovitě užívají souvislou četbu ze žakovské knihovny, alternativní texty, jazykové příručky a cvičebnice. Přes omezené finanční možnosti škola pořídila nové tituly do žakovské knihovny, učitelé si svépomocí vyrobili soustavy metodických pomůcek k jednotlivým tématům. Do hodin mohou vyučující běžně začlenit audionahrávky, videozáznamy, projekci diafilmů a počítačových programů. Většina vyučujících zvládá práci s textovým editorem a využívají ho k tvorbě alternativních textů a pracovních listů, k jejich rozmnožování používají rovněž kopírku.

Po organizační stránce se u vyučujících projevila tvořivost a metodická zdatnost, výuka byla

řízena promyšlenými a srozumitelnými pokyny. Sled a výběr informací byl přiměřený náročnosti učiva, věkovým zvláštnostem žáků a specifickému složení třídy. Učitelé sledovali během vyučovacího procesu především cíl výuky a ve všech hodinách zbyl i časový prostor na shrnutí učiva, na závěrečné hodnocení práce třídy a některých jednotlivců. Organizace hodin umožňovala velký podíl samostatné práce, žáci byli vedeni k logickému odvozování a zdůvodňování. Pozornost zajišťovali učitelé četnou pestrou motivací, různými vyučovacími metodami procvičování a výkladu, tvořivými a zábavnými aktivitami, samostatnými pracemi s učebnicemi a s textovými pomůckami. Žáci pracovali v sešitech i na tabuli, při procvičování se střídaly prvky ústních cvičení s písemnými. Zřetelně se projevil individuální přístup k žákům slabším, i k žákům s rychlejším tempem práce. Vedle frontálního způsobu výuky, byly velmi vhodně užity formy práce v kruhu, ve dvojici, ve skupinách. Pozornost byla věnována všestranným jazykovým rozborům. Velmi často učitelé proložili činnosti relaxačními chvilkami, aktivity byly střídány tak, aby žáci měnili pracovní polohy. Ve všech zhlédnutých vyučovacích jednotkách byl čas efektivně využíván a jednotlivé fáze výuky byly za sebou logicky řazeny. Učivo bylo vyučujícími interpretováno správně a příklady při uvádění učiva byly promyšlené a funkční. Grafická úroveň zápisů na tabuli i vedení žákovských zápisů byly na velmi dobré úrovni. Žáci byli kontrolováni, opravováni, běžně si zpětně porovnávali výsledky. Velkým kladem zhlédnutých hodin bylo, že žáci prokazovali aktivitu a snahu, velmi dobré znalosti. Učitelé je vedli k vhodným pracovním návykům, k sebekontrolě a sebehodnocení.

Ve všech hodinách byli žáci aktivizováni vstupními motivačními metodami, další pozitivní posilování pozornosti prováděli vyučující při změnách činností, individuálně pochvalou za dobrý výkon. Analýza chyb byla prováděna bezprostředně po ukončení každého ústního nebo písemného projevu. Vyučující pracovali s chybou a hledali zdůvodnění nesprávných tvarů zároveň se žáky. Všechny didaktické zásady byly respektovány.

Dohodnutá pravidla jednání byla přijata jak učiteli, tak žáky. Projevila se snaha o komunikaci, žáci měli možnost vyjádřit svůj názor, byli respektováni jako osobnosti. Vyjadřování vyučujících, jejich pohotovost a jazyková správnost byla ve všech navštívených hodinách výborná, totéž se týká i neverbální komunikace. Všichni vyučující českého jazyka měli pozitivní a velmi citlivý přístup k žákům. Občasné kázeňské problémy s dětmi, které vyžadují individuální přístup, byly řešeny s profesionálním pedagogickým taktem a nadhledem. U žáků byl zřetelný kladný vztah k výuce, učitelům a celé škole.

Úroveň výuky českého jazyka byla hodnocena jako vynikající.

Cizí jazyky

Bylo hospitováno pět vyučovacích hodin cizích jazyků, z toho dvě hodiny angličtiny a tři hodiny němčiny, a to u pěti vyučujících na nižším, i na vyšším stupni.

Učitelé se řídí tematickými plány zpracovanými v závislosti na obsahu používaných učebnic s předepsanou časovou dotací a s cílem dodržet učební osnovy vzdělávacího programu Základní škola. Vzhledem ke změnám způsobeným personálními podmínkami školy musely být plány pro některé třídy upraveny tak, aby byla zajištěna kontinuita učiva a tím i jeho lepší zvládnutí. Z hlediska bezprostřední přípravy učitelé přistupovali k výuce zodpovědně, zejména s ohledem na specifické poruchy učení u části žáků, avšak v dlouhodobé perspektivě sami nepříznivě pociťují absenci kvalitní odborné, někdy i metodické průpravy.

Z pěti vyučujících cizích jazyků jsou dvě kvalifikovány pro 1. stupeň ZŠ – a tím i pro výuku příslušného jazyka na tomto stupni – jedna učitelka je kvalifikována pro 2. stupeň ZŠ, avšak s aprobací pro jiný cizí jazyk, než kterému vyučuje, zbývající dva učitelé mají vysokoškolské vzdělání jiné odbornosti, v jednom případě doplněné pedagogickým studiem pro učitelství na

střední škole. Tím je porušena vyhláška č. 139 ze dne 28. května 1997 o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. V rámci dalšího vzdělávání učitelé navštěvují jazykové kurzy a účastní se akcí pořádaných Střediskem informatiky a služeb v Novém Jičíně.

Jazyková výuka se v převážné většině realizuje v běžných školních třídách vybavených novým nábytkem, s nástěnnou výzdobou tvořenou hlavně žákovskými výtvarnými pracemi. Odborná učebna vybavená sluchátkovým rozvodem (často porouchaným) slouží současně výuce přírodovědných předmětů. Tento stav je dán nedostatkem prostorů vhodných pro výuku. Všichni učitelé cizích jazyků mají své přenosné magnetofony, k dispozici jsou také počítačové výukové programy. V anglickém jazyce je používána jednotná řada učebnic novější provenience, v německém jazyce jsou vedle moderních učebnic používány i starší druhy. V současné době škola neodebírá cizojazyčné časopisy pro nedostatek financí, učitelé však připravují různé doplňkové materiály svépomocí.

Ze všech hospitovaných hodin byla zřejmá předchozí příprava jejich stavby a organizace, a to tak, aby byl dán co největší prostor pro vlastní projev žáků. Probírání a vysvětlování nového učiva bylo zastoupeno v minimální míře, role pedagoga se omezovala na rozdělení úkolů, komentování a korekci postupů, které žáci zvolili. Časté byly dialogy ve dvojicích nebo rozhovory ve skupinách, rovněž individuální práce, avšak vzhledem k většinou nízké dosažené úrovni znalostí a praktických dovedností žáků nebyla efektivita těchto činností na odpovídající úrovni. Negativním faktorem byl značný podíl žáků se specifickými psychickými poruchami, jejichž chování v řadě případů silně narušilo plánovaný projekt vyučovací hodiny. V žádné ze sledovaných hodin nebyla využita nahrávka k nácviku poslechu, což ve dvou vyučovacích jednotkách bylo způsobeno vypnutím elektrického proudu v obci.

V úvodní části téměř všech hospitovaných hodin byli žáci motivováni možností předvést zvládnutí elementárních jazykových dovedností, což se většině z nich dařilo. Snaha o pozitivní motivaci se projevovala také včleňováním zábavních prvků do výuky, např. písniček a rozpočítadel spojovaných s relaxačním cvičením. Vlídností, trpělivostí a povzbuzením byla provázena korekce chyb, kterých se žáci dopouštěli poměrně často. Přesto vyznívalo jejich hodnocení převážně pozitivně.

Vzhledem k dosaženým vědomostem a dovednostem žáků byla komunikace v hospitovaných hodinách vedena česky, některé základní pokyny byly předávány v cizím jazyce. Pokusy učitelů o souvislejší cizojazyčnou komunikaci narážely na nedostatek potřebné pozornosti a soustředění na straně žáků. Interakce proto fungovala spíše v obecně sociální než ve vlastní didaktické rovině. Komunikativní dovednosti žáků jsou dále rozvíjeny formou konverzační soutěže v anglickém jazyce a zásluhou dalšího rozvíjení schopností žáci postoupili do okresního kola. Zahraniční poznávací nebo studijní zájezdy pro žáky se nedaří organizovat pro nepříznivou sociální situaci jejich rodin.

Souhrnně je kvalita výuky cizích jazyků hodnocena jako průměrná.

Matematika, fyzika a chemie

Hospitace proběhly celkem ve dvanácti vyučovacích hodinách, z toho v pěti na prvním stupni, a to v osmi hodinách matematiky, dvou hodinách fyziky, dvou hodinách chemie a uskutečnily se u všech učitelů vyučujících tyto předměty.

V souladu s učebními osnovami mají vyučující zpracovány tematické plány učiva s odkazy na učebnice, s poznámkami k náročnosti učiva a přidělenému počtu hodin. Učební osnovy jsou plněny, učivo v hospitovaných hodinách bylo v časové relaci s tematickými plány. Týdenní hodinová dotace pro jednotlivé předměty odpovídá schválenému učebnímu plánu

realizovaného vzdělávacího programu Základní škola. Dělením jedné hodiny je posilována výuka matematiky ve 2. ročníku, a v 9. ročníku je za tímto účelem nabízen volitelný předmět „matematika,„. Pro zajištění návaznosti a vyloučení duplicity učiva byla zvolena řada učebnic jednoho nakladatelství (na 1. stupni Alter, na 2. stupni Prométheus), která obsahově koresponduje s učebními osnovami pro jednotlivé ročníky, a ta je postupně doplňována. V hospitované výuce se projevila velmi dobrá dlouhodobá i bezprostřední příprava učitelů ve směru uplatňování základních představ projektu Zdravá škola.

Kvalifikační předpoklady nespĺňuje z devíti učitelů jedna vyučující matematiky na 2. stupni, která má vysokoškolské vzdělání nepedagogického směru získané ve škole se slovenským vyučovacím jazykem a zatím neprokázala znalost českého jazyka zkouškou. Tím je porušena výše citovaná vyhláška o odborné a pedagogické způsobilosti učitelů. Vzhledem ke skutečnosti, že tato učitelka působí ve škole zatím velmi krátce (v době inspekce zahajovala třetí týden pedagogické praxe), metodické nedostatky v hospitovaných hodinách byly zjevné.

V současné době se škola potýká s nedostatkem učeben i dalších prostorů zabezpečujících její provoz. Proto má výukové prostředí některých učeben víceúčelový charakter (např. knihovna je současně učebnou literární výchovy a jsou zde umístěny počítače pro žáky, cvičná kuchyň je nově vybavena pracovními místy pro učitele a je využívána jako sborovna). Výuka matematiky probíhá v kmenových třídách, které však prostorově mnohdy nevyhovují, v jedné učebně je nevhodný žákovský nábytek. Nestandardní uspořádání se mění v návaznosti na organizační formy výuky s cílem umožnit volný i organizovaný pohyb. Odborná učebna pro fyziku a chemii již svým technickým vybavením neodpovídá současným potřebám, nedostatkem je řada nevyhovujících žákovských židlí. Prostředí učeben je příjemné, metodické pomůcky, které jsou součástí výzdoby zejména tříd 1. stupně, jsou nápadité, podnětné a informující. K dispozici je dostatek učebnic případně pracovních sešitů a sbírek úloh. Navíc učitelé kopírují pro žáky pracovní listy z doplňkových materiálů, učebnic z jiných nakladatelství nebo starších titulů. V hospitovaných hodinách byly efektivně využívány dostupné učební pomůcky, nebo a to častěji, pomůcky zhotovené svépomocí. Z tohoto pohledu se jeví aktualizace a doplnění sbírek včetně tištěných didaktických materiálů jako nutná. Vybavení didaktickou technikou je dostačující, některé přístroje jsou technicky zastaralé (zpětné projektory). Čtrnáct osobních počítačů zapojených v síti a řada výukových programů umožňuje jejich aplikaci v hodinách. Tato forma procvičování učiva byla sledována matematice. Učitelé mají ve sborovně počítač s přístupem na Internet, personální připravenost k práci s těmito zdroji informací zatím není na potřebné úrovni. Realizace projektu Zdravá škola se přirozeně projevuje respektováním psychohygienických zásad v denním režimu zařazováním výuky matematiky do prvních vyučovacích hodin, dvouhodinovými výukovými bloky, které lépe vyhovují uplatňovaným organizačním formám (skupinové, týmové, projektové). Únava žáků je eliminována dvěma prodlouženými přestávkami, organizováním přestávek v pohybu, přiměřeným podáním učební látky, výběrem učiva i respektování didaktických zásad. Koordinací zatěžování žáků se zabývají metodické orgány, průběžně pak třídní učitelé.

Hospitované vyučovací jednotky byly strukturovány s ohledem na věkové zvláštnosti, osobnost žáka a plně s požadavky realizovaného vzdělávacího programu. Řídící styl a učební postupy sledovaly aktivní zaangażování žáků na úkolech a byly i hlavními prostředky utváření interakce mezi učitelem a žákem. Náročnost řízení skupinových a projektových organizačních forem výuky, se projevila problémy s kázní v nejnižších ročnících a u žáků s diagnostikovanými poruchami. Metodická i organizační zdatnost a promyšlenost přípravy potvrdily odbornou připravenost a tvořivost učitelů. V úvodu hodin vždy žáky informovali o činnostech, které jim umožní dosáhnout cíl hodiny. Následovalo opakování pojmů a algoritmů potřebných pro další postupy s využitím řady vlastních metodických materiálů i názorných učebních pomůcek.

Řízení hodin jasnými pokyny, přiměřená obtížnost řešených úloh, v nižších ročnících i soutěživé, hravé a relaxační činnosti, udržovaly zájem a aktivitu žáků, kteří při důsledném uplatňování zpětné vazby pracovali aktivně, samostatně a prokazovali dobré znalosti učiva. Učivo fyziky a chemie si žáci osvojovali na základě pozorování, modelování, měření a experimentování. Při individuálních i skupinových činnostech byli vedeni k využívání životních zkušeností, aplikaci získaných poznatků při řešení praktických a problémových úloh. Efektivně byla využita i didaktická technika (zpětný projektor). Hodiny fyziky a chemie byly dynamické a vysoce efektivní, žáci prokazovali zájem o učivo a velmi dobré znalosti, které dokázali vyjádřit souvislým slovním projevem. Problém volného pojetí výuky – časový odhad délky žakovských činností – se projevil individuálně, a tak ne všechny plánované úkoly byly vždy splněny. Až na jeden případ vedli učitelé hodiny věcně i odborně správně. Nedostatečná pozornost je ze strany učitelů věnována kvalitě i formální stránce písemného projevu žáků.

Každá hodina měla vhodný motivační úvod, což znamenalo seznámení s cílem, formami práce, ale i opakování minulého učiva. V průběhu výuky byly vhodně zařazovány prvky pozitivní motivace, nechyběla pochvala dílčího výkonu, individuální pomoc, motivačně působily například i vhodné formy práce, přiměřená náročnost úkolů, funkční zpětná vazba a možnost sebehodnocení. Převážně v závěru hodin zhodnotili učitelé práci třídního kolektivu (v nižších ročnících i jednotlivých žáků) s ohledem na aktivitu i úspěšnost dosažení cíle hodiny. Podle informací vedoucích metodických orgánů slouží k posouzení úrovně výsledků učení čtvrtletní písemné práce a testy.

Pedagogové mají přirozenou autoritu, svým profesionálním projevem a přátelským vztahem k žákům vytváří dobrou pracovní atmosféru. Výuka probíhá v interakci mezi učitelem a žáky a také mezi žáky navzájem. Umění klást otázky stimuluje zvědavost žáků, kteří jsou tak vedeni k poznávací aktivitě.

Kvalita vzdělávání v uvedených předmětech je souhrnně hodnocena jako vynikající.

Skupina přírodovědných předmětů.

Zjištění vyplývají z hospitací v předmětech prvouka a přírodověda na 1. stupni a přírodopisu na 2. stupni ZŠ. Časová dotace jmenovaných předmětů je v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola. Výuka přírodopisu je zabezpečena v minimální časové dotaci, řídí se osnovami pro ekologický přírodopis a od 7. ročníku je doplněna nabídkou volitelného předmětu „Člověk a příroda,“. Nepovinné předměty nejsou zavedeny. Kontrolou tematických plánů, včetně rozdělení jednotlivých témat do ročníků, byl zjištěn soulad s osnovami příslušných předmětů, nedochází k obsahové duplicitě a rovněž je zajištěna kontinuita mezi ročníky. Výukové cíle navštívených hodin odpovídaly Standardu základního vzdělávání, respektovaly možnosti a složení jednotlivých tříd. Ne vždy však byly žákům sdělovány odpovídající formou. V bezprostřední přípravě pedagogů se několikrát projevila menší promyšlenost směrem k efektivnímu využití času a volbě vyučovacích metod. V přípravě i realizaci výuky dominovalo přiblížení učiva realitě praktického života a seznámení se s regionálními prvky ochrany přírody. Pozitivně se do podmínek výuky promítá spolupráce s pracovníky místní Stanice pro záchranu živočichů a členy ČSOP.

Plně kvalifikovanými učiteli je obsazena pouze výuka prvouky a přírodovědy ve čtvrtém ročníku. Na 2. stupni vyučují přírodopis dva učitelé bez požadované kvalifikace. Tím je porušena výše citovaná vyhláška o odborné a pedagogické způsobilosti učitelů.

Ve vybavení kmenových učeben podnětnými materiály, učebními pomůckami a v celkové estetické úrovni jsou patrné rozdíly na jednotlivých stupních. Zatímco ve třídách nižších ročníků mají žáci neustále k dispozici informace o probíraném učivu, didaktické materiály a základní učební pomůcky, žáci druhého stupně disponují pomůckami (např. modely,

nástěnnými přehledy, atlasy, určovacími klíči, encyklopediemi apod.) převážně v krátkodobém časovém úseku jedné vyučovací hodiny. Učitelé a žáci pracovali s pomůckami a přírodninami účelně. Většina byla využívána k názorné demonstraci, opakování případně procvičování učiva. Práce s didaktickou a výpočetní technikou nebyla vřazena. Modernizace, doplňování a obměna pomůcek je prováděna postupně v závislosti na množství finančních prostředků. Většina tříd je prostorných, dostatečně osvětlených a dobře větratelných. Uspořádání žákovského nábytku bylo voleno až na jedinou výjimku účelně s ohledem k záměrům a zvoleným činnostem. Umožňovalo učitelům okamžité vyhodnocování vzdělávacích potřeb. K výuce jsou užívány na prvním stupni učebnice z nakladatelství Prodos a Alter, druhý stupeň využívá ucelenou řadu učebnic ekologického přírodopisu nakladatelství Fortuna.

Tradiční frontální organizaci výuky vhodně doplňovaly formy skupinového vyučování i individuální aktivity. V jedné hodině přírodopisu se realizovala vycházka do okolí školy, jejímž cílem bylo zopakování a aplikování nových znalostí. Individualizace výuky probíhala zejména procvičováním probraného učiva užitím pracovních listů. V samotných hodinách se projevovala snaha o co nejširší variabilitu metod, která podporovala motivaci žáků a udržovala pracovní tempo. V tomto ohledu bylo dosaženo vysoké efektivity především při výuce prvouky, v několika ostatních případech se projevila menší pedagogická a metodická zkušenost učitelů. Skladba výukových metod respektovala didaktické zásady, především propojení teorie s praxí a návaznost na již známé vědomosti a dovednosti. Množství relaxačních prvků bylo s ohledem k pestrosti metod a forem dostatečné, s rezervami ve vyučování vyšších ročníků. V hodinách byl vytvářen dostatečný prostor pro vyjadřování názorů žáků, užití metody podporovaly samostatné aktivity, organizace výuky vesměs respektovala individuální tempo práce žáků. S menší efektivitou byla aplikována diferenciací výuky s ohledem k možnostem jednotlivců a rozvoji kooperativních technik v práci žáků (např. při procvičování ve skupinách využitím jednotných pracovních listů).

Výrazně aktivizující faktory výuky byly vřazovány při zahájení hodiny vhodným začleněním motivačního rozhovoru s možností uplatnění žákových vstupů. Následná motivace byla posilována především kladením problémových dotazů. Nedoceňováno zůstalo hodnocení dílčího výkonu a okamžitá zpětná vazba žákům k vypracovaným úkolům (např. testům, pracovním listům apod.), pozitivní hodnocení bylo pozorováno zejména v nižších ročnících. V hodinách přírodopisu se vyjadřoval k výsledkům práce jednostranně vyučující, opomíjen zůstal význam sebereflexe a sebepoznávání. Několikrát se opakovala situace s uspěchaným shrnutím učiva, bez patřičného zhodnocení průběhu hodiny. Velmi rozdílně jsou sledovány a hodnoceny žákovy písemné výstupy (estetická a obsahová úroveň vedení pracovních sešitů a zápisů laboratorních prací).

Vztahy mezi učiteli a žáky jsou budovány na partnerské bázi, proto byly projevy nekázně zaznamenány ojediněle. Žáci reagovali přirozeně, komunikovali s učitelem a vzájemně vedli diskusi v problémových situacích. Při rozhovoru byl vytvářen prostor pro sdělení ucelené myšlenky či názoru. Krátké, faktografické odpovědi byly požadovány spíše výjimečně. Vystupování a způsob řízení výuky vytvářely jasná pravidla stavěná na důvěře mezi účastníky vzdělávání. Psychosociální atmosféra klidného a vyrovnaného prostředí se výrazně podílí na úrovni výuky.

Celkově je hodnocena úroveň vzdělávání vybrané skupiny přírodovědných předmětů jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Ekologické zaměření výuky přírodopisu, aplikace činnostních metod a individualizace

vzdělávacích postupů má formativní vliv na rozvoj žádoucích stránek lidské osobnosti a podporuje pozitivní prvky mezilidské komunikace.

Plánování a příprava výuky je hodnocena jako velmi dobrá, stejně jako personální, materiální a psychohygienické podmínky, organizace, formy a metody výuky, motivace, hodnocení, interakce a komunikace.

Kvalita vzdělávání je v souhrnu hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Plánování vychází z rámcového projektu, který ředitel zpracovává vždy na čtyřleté období. Aktuální projekt na období let 2000/2004 je koncipován jako otevřený, zabývá se podrobně vnitřní transformací školy ve směru přístupu k výuce, vztahů učitel-žák-rodíč, postavení školy jako služby žákům i jako přirozeného centra kulturních, společenských a sportovních aktivit obce. Jako hlavní cíl výchovně-vzdělávacího procesu stanoví omezení frontální výuky ve prospěch kooperativních forem, kde učitel přejímá úlohu organizátora procesu učení, zabezpečuje žákům dostatečné množství informujících materiálů a poskytuje kladně motivující zpětnou vazbu. Na jednotlivé oblasti projektu navazují krátkodobé plány (celoroční, čtvrtletní, měsíční), které konkretizují formy a prostředky zabezpečení daného úkolu. Koncepční a plánovací činnost vychází ze vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2, alternativních osnov přírodopisu na 2. stupni základní školy čj. 18357/92-21, s výrazným ekologickým zaměřením a z hlavních úkolů Zdravé školy. Využívá se možnost dělené výuky (matematika 2. ročník, český jazyk 2. a 4. ročník), učební plán 7. – 9. ročníku je doplněn sedmi volitelnými předměty vyučovanými v rozsahu až tří hodin týdně ve třinácti skupinách. Žáci mohou rozvíjet své zájmy pod vedením pedagogů v sedmnácti kroužcích školní družiny a školního klubu. Ve škole je v současné době dvacet integrovaných žáků s poruchami učení a potřebou vzdělávání podle individuálních plánů. Spolupráci a vzájemnou informovanost učitelů provádějících nápravu, třídních a vyučujících učitelů je pověřen výchovný poradce.

Organizování

Organizační schéma je přehledné, kompetence jsou vymezeny konkrétně a jednoznačně. Ředitel se bezprostředně zabývá provozně-ekonomickými záležitostmi, řídí pedagogické pracovníky, zabezpečuje organizaci výchovně-vzdělávacího procesu a provádí jeho kontrolu. Prostřednictvím svého zástupce kontroluje metodika prevence, vedení povinné dokumentace, školní družinu a klub a správní zaměstnance. Součástí organizační struktury jsou kromě vedení poradní orgány školy (metodická sdružení a předmětové komise, pedagogické koncilium, výchovný poradce, metodik prevence, uvádějící učitel, pedagogická rada, vedoucí školní družiny a školního klubu). Kompetence stanovené na základě dlouhodobých zkušeností jsou členy kolektivu v praxi akceptovány, uplatňovány jsou dle názoru ředitele v různé šíři. Partnery vedení je žakovský parlament, výchovná komise, sdružení rodičů a zástupci zřizovatele. Organizační struktura a otevřený způsob vzájemné komunikace přispívá k efektivitě řízení, dokument Pedagogicko-organizační zajištění školního roku 2000/2001 a aktualizovaný Školní řád podává potřebné informace o řízení a správě školy a určuje základní pravidla vzájemných vztahů. Dokumentace upravující organizaci výchovně-vzdělávací činnosti školy je řádně vedena. Ve školním řádu jsou uvedena práva i povinnosti žáků, zásadní informace pro rodiče a jeho obsah je stejně jako organizace vyučování a přestávek v souladu s vyhláškou č. 291/1991

Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Začátek vyučování je s ohledem na dojíždějící žáky a prodloužené zdravotní přestávky stanoven na 7:45 hodin. Základní vyučovací jednotkou na 1. stupni je vyučovací den, délka hodiny se řídí fyzickým i psychickým stavem dětí, přesuny hodin jsou v kompetenci vyučujících a jejich počty musí odpovídat za příslušné klasifikační období učebnímu plánu. Na 2. stupni je základní organizační jednotkou vyučovací hodina, snahou je rozšiřování blokové a projektové výuky. Otevřený způsob vzájemné komunikace pedagogických pracovníků zajišťuje i přenos potřebných informací, ve sborovně je prostor pro zveřejňování písemných podkladů a zpráv a počítač s přístupem na Internet. V případě potřeby jsou svolávány krátké porady. Vedení školy dbá na ochranu osobních dat. Nástěnky na chodbách poskytují přehled o aktivitách školy, výsledcích sportovních i dalších soutěží, zprávy zde umísťuje i výchovný poradce a žákovský parlament. Zdrojem informací pro žáky je i školní časopis. Škola využívá směrem k rodičům různé informační zdroje (plenární schůzi rodičů, třídní schůzky za účasti žáků, žákovské knížky, konzultační dny výchovného poradce a preventisty, školní časopis, Časopis školy pro rodiče, články v místním Bartošovickém zpravodaji, sdružení rodičů). Již v současné době škola koordinuje činnost všech složek v obci, do nichž jsou žáci zapojeni, organizuje společné akce rodičů a dětí.

Výroční zpráva za školní rok 1999/2000 je zpracovaná v souladu s §17 e odst. 2, 3 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Zpráva byla schválena pedagogickou radou je přehledná, podává vyčerpávající množství informací a má vypovídací hodnotu. Je významnou formou sebehodnocení.

Rozhodnutí vydávaná ředitelem jsou konkrétní, jednoznačná a včasná, podložena dostatečným množstvím výchozích informací a jejich analýzou. Připomínky zřizovatele, které vyplývají z jednání Obecní rady a Obecního zastupitelstva, ředitel akceptuje.

Vedení a motivování pracovníků

Jednoznačné pojmenování smyslu a cílových funkcí školy, konkretizace úkolů prostřednictvím krátkodobých plánů a na ně bezprostředně navazující zpětná vazba jsou hlavní prostředky řízení školy. Delegováním kompetencí na nižší stupně řízení podněcuje ředitel ochotu ke vzájemné kooperaci a zájem o aktivní účast na realizaci výchovně-vzdělávacích cílů. Na ostatní pracovníky působí rovněž osobním a individuálním přístupem, otevřeností ve vztahu k jejich podnětům a vlastní iniciativou. Zdrojem pozitivní motivace je jeho kreativita, metodická činnost, aplikace nových poznatků ve výzkumu učení a výrazný osobní podíl na realizaci komunitní školy. Tato zjištění jsou podložena řadou reálných činností, na nichž se pedagogové podílí. Patří k nim metodické dny, realizace integrované tematické výuky, projekty Zdravá škola, Tak už jsme začali (příprava peer – aktivistů pro působení ve třídách), Bartošovický sad (obnova starého sadu, jeho historie a místa v obci), Škola srdcem obce (komunitní škola-centrum vzdělávání, kultury a sportu v obci), aktivity školní družiny, klubu a školního sportovního klubu. Dlouhodobé působení se projevuje v klimatu školy, výraznou angažovaností a otevřeností učitelů vůči změnám a inovacím, pozitivně se projevuje i v kvalitě vazeb na vnější okolí školy.

Odbornou a pedagogickou způsobilost nemají dva vyučující sledovaných předmětů (upřesněno viz výše). Tím je porušen § 2 a § 3 vyhlášky č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Ředitel předložil doklad o přijatých opatřeních, včetně podrobného programu uvádění začínající učitelky do praxe. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je podmínkou pro působení ve škole a probíhá podle plánu, který navazuje na hlavní úkoly a perspektivní potřeby školy. Preferované akce jsou kooperativní a individualizovaná výuka,

práce se žáky s poruchami učení a informatika, důraz je kladen na přenos informací a jejich využívání ve výuce. Všichni pedagogové vyučující na 1. stupni a dvě učitelky 2. stupně již absolvovaly odborné kurzy zaměřené na reedukaci poruch učení, v současné době si další učitelka rozšiřuje svou vysokoškolskou kvalifikaci o speciální pedagogiku. Podle požadavků učitelů a finančních možností zajišťuje vedení nákup odborné literatury a časopisů k dalšímu sebevzdělávání pedagogů. Systém hmotné stimulace je vytvořen, všeobecně znám a akceptován, kritéria pro stanovení výše osobního platu doplňují tematické úkoly zveřejněné materiálem Pedagogicko-organizační zajištění školního roku 2000/2001. Hodnocení pracovníků se provádí podle slov ředitele individuálně formou osobního pohovoru, odměňování jsou zpravidla dvakrát ročně. Průběžné vyhodnocování výsledků práce a podílu jednotlivých zaměstnanců na nich je chápáno jako morální stimulace. Ředitel rovněž navrhuje Školskému úřadu v Novém Jičíně nejlepší pedagogy k udělení titulu „Učitel roku“. V minulém období již tento titul získal dvakrát zástupce ředitele za úspěšnou práci a výsledky ve sportovních disciplínách. Pravidelné sebehodnocení školy probíhá v návaznosti na kontrolní informace zpětné vazby.

Kontrolní mechanismy

Systém vnitřní kontroly vůči celé organizační struktuře je stanoven dokumentem „Plán kontrolní a hospitační činnosti“, koncipovaným ve čtvrtletních intervalech a upřesňovaným měsíčními plány. Na základě zjištěných skutečností jsou stanoveny následné, doplňující a aktuální úkoly. Ty jsou ověřované, vyhodnocované a slouží jako kontrolní informace zpětné vazby. Rámcový plán hospitační činnosti je podle potřeby doplňován. Do doby inspekce hospitoval ředitel ve třiceti čtyřech a zástupce ve dvanácti hodinách, kde se zaměřovali na formy a metody práce, upevňování základního učiva, přípravu vyučování, hodnocení a klasifikaci. Také suplování, na kterém se oba členové vedení podílí, je zdrojem aktuálních informací o znalostech a dovednostech žáků. Nenásilně a přirozeně, bez rušivého dopadu, působí (jak prokázaly i hospitace) krátkodobý vstup ředitele do hodin, který mu zprostředkovává pohled na vyučovací styl a praktickou realizaci dlouhodobé koncepce. Výsledky učení si ředitel ověřuje testy (vlastními i připravenými metodickými orgány), tematickými i čtvrtletními kontrolními pracemi a jejich rozbořem, pravidelně využívá k hodnocení i standardizované testy (Kalibro). Výsledky, které žáci dosahují, odpovídají klasifikaci a řadí školu k republikovému průměru. Vedení školy sleduje přijímací řízení na střední školy, úspěchy žáků v soutěžích a olympiádách i hodnocení ze strany rodičovské veřejnosti. Výsledky analyzuje a využívá k posouzení kvalitativních změn, hodnocení práce jednotlivých učitelů i pro sebehodnocení školy. V minulém školním roce se žáci školy zúčastnili devatenácti z jednadvaceti soutěží organizovaných v okrese Nový Jičín. Přepočtem získaných bodů na žáka patří škola k nejúspěšnějším. Ke sledovaným předmětům lze přiřadit vítězství v recitační soutěži, šesté místo ve fyzikální soutěži Archimediáda, třetí místo v konverzační soutěži německého jazyka. Aktuální informací je umístění dvou žáků školy v konverzační soutěži v německém jazyce, kterou pořádalo z pověření rakouského kulturního institutu „Kultur-Kontakt“ v Praze Gymnázium ve Štenberku. V části poslech textu a konverzační dialog obsadili 1. a 3. místo v konkurenci žáků 8. a 9. ročníků a odpovídajících tříd víceletých gymnázií.

Provoz školy kontroluje ředitel, průběžné bezpečnostní prohlídky zabezpečuje ve spolupráci se zřizovatelem.

Hodnocení kvality řízení

Plánovací systém je podrobný a přehledný, účelná organizační struktura umožňuje efektivní řízení, ve vedení je uplatňována úkolová kultura, která využívá kooperaci v pedagogickém sboru, motivování má výrazně pozitivní charakter, kontrolní systém je postaven na analýze reálných činností a je podporován zpětnou vazbou. Prioritní oblastí je průběh procesu učení a jeho výsledky.

Kvalita řízení je hodnocena jako vynikající.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zařazení do sítě škol čj. 1-946/1/95-17 ze dne 21. 3. 1996,
- třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků 1. – 9. ročníku navštěvujících školu ve školním roce 2000/2001,
- plán práce školy ve školním roce 2000/2001 a jeho přílohy (rámcové projekt, tematické úkoly, uvádění do praxe, plán kontrolní a hospitační činnosti, návrhy obsahové náplně práce poradních orgánů),
- učební plán školy a tematické plány sledovaných předmětů zpracované pro školní rok 2000/2001,
- řád školy a rozvrhy hodin,
- záznamy z pedagogických rad,
- rozhodnutí o odkladech povinné školní docházky (včetně podkladů),
- protokoly o konání komisionálních zkoušek,
- výroční zpráva školy za školní rok 1999/2000,
- personální dokumentace pedagogických pracovníků vyučujících sledované předměty,
- opatření ředitele v jednotlivých případech, kdy výuka není zajištěna pedagogy s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí,
- podkladová inspekční dokumentace pro základní školy.

ZÁVĚR

Negativa

- Scházející prostory, zastaralé vybavení odborných pracoven, nevhodné žákovské židle.

Doporučení

- Vybudovat alespoň jednu odbornou jazykovou učebnu vybavenou moderní audiovizuální technikou (sluchátkový rozvod není nutný), do té doby v maximální míře využívat cizojazyčných nahrávek k nácvičku poslechu.

Základní škola v Bartošovicích splňuje základní požadavky realizovaného vzdělávacího programu v oblasti plánování, hodinové dotace výuky a souladu obsahu učiva s učebními osnovami. Tím, že výuka není v plném rozsahu zabezpečena učiteli s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí, dochází k porušení obecně závazných právních předpisů. Ředitel přijal adekvátní opatření, která jsou přílohou této zprávy. Tvořivost pedagogických pracovníků nahrazuje nedostatky v materiálně-technickém vybavení, zejména v oblasti učebních pomůcek zaostává škola za potřebami vyučování. K faktu, že výuka není plně zabezpečena učiteli s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí, ředitel přijal adekvátní opatření.

Kvalita vzdělávání má ve všech sledovaných předmětech – až na cizí jazyky – srovnatelnou a velmi kvalitní úroveň. Výrazné změny v pojetí výuky se pozitivně projevují v její organizaci a volbě vzdělávacích postupů zaměřených na aktivní zapojení žáků do sebevzdělávání.

Koncepce je úspěšně realizována a rozšiřována na další oblasti práce školy i života obce. Plánování práce je systematické, základní cíle jsou vymezeny. Řízení je operativní a efektivní. Jeho významnou součástí je kontrola vlastní pedagogické práce učitelů a systematické prověřování výsledků učení. Pokračující vnitřní transformace je zřejmá v přístupu k výuce, v klimatu i ve spolupráci se zřizovatelem a posiluje význam školy v obci.

Při orientační inspekci nebyly v oblasti čerpání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu zjištěny nedostatky.

Celkově je škola hodnocena jako velmi dobrá s významnou převahou pozitiv. Při hodnocení nelze opomenout vynikající hodnocení kvality výuky českého jazyka a matematiky.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Věra Dufková	V. Dufková, v. r.
Členové týmu	Mgr. Šárka Hanušová	Šárka Hanušová, v. r.
	Doc. PhDr. Zdeněk Novotný, CSc.	Zdeněk Novotný, v. r.
	Mgr. Pavel Tisovský	Pavel Tisovský, v. r.

V Novém Jičíně dne 14. prosince 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 14. prosince 2000

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Mgr. Josef Golda	Josef Golda

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci Nový Jičín, Štefánikova 9 do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Nový Jičín	2001-01-02	144 004/01-11128
Zřizovatel OÚ Bartošovice	2001-01-02	144 005/01-11128
Rada školy není zřízena	-	-

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nepodány